

Fluerul fermecat

Moșu Neculai era un cioban al nostru cu plete sure și încălțite, mirosind a brânză și a pământ, în copilărie, multe din zilele vacanței de vară mi le petreceam la stână în tovărășia lui. Dar nici cașul dulce, nici jânția, nici hârjoana dulărilor fioroși și neastâmpărați, ori cumințenia oilor cu tâlângi cântătoare nu mă atrăgeau atâta la stână, cât mă atrăgea fluerul lui moșu Neculai. Doamne, cât de minunat mai cânta moșu Neculai din fluer! Te fermeca, nu altoeva.

Vinut mă zărea din așa stăniș, cum îndrăgii pe malul Jiției din spre sat, își încurca o mână prin părul mișos, întâmpinându-mă: — Ei, ai mai venit pe la noi mata?

— Sigur, moșu Neculai.

— Foarte frumos!.. Dar azi ce-ai mai adus?

— Pâine.

— Cum, usturoi verde nu? mă întreabă moșu Neculai repede, căci îi plăcea tare mult usturoiul.

— Ba am adus și usturoi, Da-mi cânti?

— Apoi acum este treabă, uite.. se apără el, dar eu nu-l lasam: — Ce treabă?... Zău, cântă puțin moșu Neculai.

Și baciul se lăsa înduplecat: — Ei, pentru că azi mi ai adus usturoi, hai să-ți cânt oleacă să nu zici că moșu Neculai e om rău.

Și luându-și fluerul de după o grindă unde sta băgat în stuh, începea să cânte cum numai el știa.

bunică. ce crezi!... E fermecat — nu-i așa moșu Neculai?..

Baciul, așa îmi spusese mie odată, acum însă dă numai din cap și începe un cântec vesel, jucăuș de simțea cum își ard tălpile ascultându-l.

Bunica sparse un ou într-o farfurie și se apucă să-l bată cu furculița ca să dregă cu el borșul.

Dar ce e asta?... Văd bine?... Da, da... cu farfuria într-o mână și cu furculița în alta bunica saltă ușurel pe lângă plită, în tactul cântecului!..

Eu abia stau să nu izbucnesc. Deodată însă, călcând din gresală pe un ciot de lemn, bunica scapă din mâini farfuria, care se făcu numaidecât fândăci, strepind pereții cu dresura borșului.

Atunci ea, incudată de paguba ce o făcuse, se întoarse supărată spre noi:

— Da ce căutați voi aici cu fluerul?... De cântec îmi arde mie acum?... Eu nu-mi văd capul de treburi și de necazuri și voi ați venit să mă scoateți din minți!..

Bunica ne ocăra mereu, dar eu de mult sărisesem pârlezau peste gardul grădinii în câmp și în urma mea venea și moșu Neculai cam repejor și tare amărât de această întorsătură neașteptată:

— Vezi, fi-am spus eu matală, că n'o să-i placă cucoanei cântecetele mele!..

Valeriu Mardare

Țiganul drumet

— Anecdota —

Stan țiganul vrând să plece
A doua zi la Hârliu,
Zise neveste-si Ronfo:
— Ronfo! să-mi faci patul meu
Lângă poartă, că acolo
O să dorm mai liniștit
Și tihnit
Și necințit.
— Auleu! dece barbate?
— Nu cumva ai înebunit?!

Cum să dormi la poartă, ha?
— Proastă ești fa Ronfo, fa!
Nu'nțelegi? de dorm la poartă,
Cât din cale-oi mai scurta?
Și mult mai curând mâni, zău,
O să'ajung eu la Hârliu...

Și pe când dormea cât șapte,
Pe la un mijloc de noapte,
Dencii din somn se trezesc,
Și rănesc.
Și chiuesc,
De și câni'n sat trezesc.
Atunci țiganul, oftând,
Zise, din dinții rău scrâșnind:
— Ho! mă ho!
Mai dîrai mo!
Aveți noroc dencilor
Că acum is călător...

Că de n'as fi în drum, zău!
Spre Hârliu,
V'as stâlci spinarea rău!
N. A. BOGDAN.

Hazlii din popor

Care e mai mare?

Mergând printr'un codru, se
întâlnește Țiganul cu trei drumeți
— Bună ziua, măi Turcule cu
limba neagră! zic ei.
— Mulțimesc d-tale! răspun-
se repede Țiganul, umflat în pen-
că i-a zis Turc. Dar cei trei dru-
meți se opresc atunci și-l întreabă:
— Bine, măi Țigane, noi sun-
tem trei de toți: soarele, gerul
și vântul. Toți trei fi-am dat
bună ziua; dar tu numai unuia
i-ai mulțimit.
Cui anume i-ai mulțumit, bre?
Țiganul își dă căciula mai cu
spărtura peste vârful capului, se
scarpină la ceafă de vreo trei ori
și întreabă:
— Ha... vrea să zică tu-mi
ești soarele, tu mi ești gerul, și
tu-mi ești vântul... Apoi ție, vânt-
ule, fi-am răspuns, mânca-te ar
gerul și soarele... Cum așa, măi
Țigane? se răstesc ceilalți doi
drumeți, supărați.
— Hei! D'apoi tu soare-do-
goare, poți să mă arzi cât de tare,
pielea mea habar n'are... cum
m'a adă puținteluș vântul, mi-
răcoare.
Și tu, frigule-gerule, poți să
pocnești vreascurile... Numai vânt-
ul să nu bată, și nici nu-mi
pasă de pliscul tău!..
Țiganul avea dreptate.

VACANȚA

Luna Iulie are 31 zile; ziua
14 ceasuri, iar noaptea 10
ceasuri.

Dela 21 Iunie (solstițiul de
vară) ziua a început să
scadă.

La 3 Iulie avem lună plină;
la 10, pătărul al doilea; la
17, lună nouă și la 24, păt-
rarul întâi.

Marți 31 Iulie se lasă sec,
a doua zi începând postul
Sfinței Marii.

La 11 Iulie sărbătorim ziua
mare a neamului românesc,
„Luarea Măraștilor, 1917”.

La 20 Iulie cade sărbă-
toarea SF. ILIE; Magazinele
sunt deschise; autoritățile
statului nu lucrează.

La 22 Iulie, poporul ro-
mânesc serbatorește ziua nu-
melui M. Sale Reginei Maria.
Curtea de Casație, Curțile
de Apel și Tribunalurile iau
vacanță de vară, dela 15 Iulie
până la 15 Septembrie.

Dracul numit de popor

Sățeni închipuiesc pe drac de
multe ori om urât, cu coarne și
cu coadă. Dracul a fost frate cu
Dumnezeu, dar s'a certat pen-
tru un om și pe averea ce-au avut
de împărțit. El are putere până
la cântătorii în miezul nopții, dar
un cântat de cocoiși îi taie pu-
terea. Fuge de cruce și tămădie.
El șade mai mult pe răscruci,
pe la măguri, prin apă și chiar
are graiu, face ca iedul. Se pre-
face în tot felul de animale, dar
în oaie nu, căci n'a putut să-i
numere firele de lână.

Are mai multe numiri de ex.:
Necuratul, nichibuța, scăfărluța,
uciga-l crucea, scărăbuța, michi-
percia, spurcatul, împelițatul,
prichindelul, tartarul, diavolul
scaraoschi, talpa iadului, uciga-l
toaca, uciga-l tămăia, și altele.

Parte din femeie știu „să facă cu
draci” adică însoară și mărîtă
fetele. Dar ele trebuie să fie cu
băgare de seamă, să nu le po-
ciască. Multe se vorbesc despre
draci, dar mai puțin se pome-
nește de Prea Puternicul Ziditor
al lumii.

Din popor

Iosif N. Dumitrescu-Bistrița
învățător

Vorba ăluia

Nu e frumos, ce-i frumos; ci-i
frumos ce este bun și curat.

Tot ce-i prea mult, nu-i bun.

Par'c-o să bag în plus cu el. —
N'am nevoie de el.

Nu mă duc la zeamă de varză la
nimeni; n'am nevoie de nimeni.

Este om, care cu ochii te privește
cu gura-ți vorbește și de la
inimă te rănește.

În casa largă poți băgă și-un
mărăcin.

Decât să zici «vai de doi», mai
bine «vai de unul» — Nu-te'n-
sură, dacă nu ești aranjat.

S'a găsit tusea cu junghiul —
șotcă cu potcă.

Din popor
Iosif N. Dumitrescu-Bistrița
învățător.

VĂDUVA

de Genadie Foti

Străbătusem cale de o zi. Îmi
potolisem setea la fântâna Mește-
rului Manole, trecusem de mult
pe lângă tunelul Soc. Aref, și
incă urcam... Munții mă înconju-
rau din toate părțile... Argeșul
curgea la vale cu vechiu-i sgo-
mof...
Și când noaptea se lăsase cu
totul, zării pe marginea râului,
scîlpind, luminile unui sat... Tre-
buia să rămân peste noapte în
el, să-mi caut adăpost...
Luna răsărise, și în razele-i de
argint, desemnase pe orizontul al-
băstrui, pierdută pe un vârful de
munte, o cetate... Era cetatea lui
Vlad Tepeș, cetate ce în sgomot de
v a l u r i, își duce povestea
eternă, povestea unui domn de
granit, cu supuși viteji.

Am trecut peste pod. Am intrat
în satul Căpățâneni care e așezat
la poalele cetății, și la poarta
unei case, am găsit o bătrână...
Cărele încetaseră... O liniște a-
dâncă se lăsase deasupra satului.

„Mătușico, ești bucurăasă
de oaspeții?” am întrebat-o.

„Da, copilul maică!... Într-o...
Am intrat în ogradă. O căsuță
mică cu lumină la ferești strălu-
cia în noapte.

Și mi-a adus bătrâna, să-mi
potolesc foamea, o bucată de
mămăligă, niște brânză și ceapă
verde...
„Atăta am și eu copilul
meu, mi-a zis, că sunt săracă...
Ce-mi mai trebuie mie?... Tră-
iesc ca o biată mamă îndurerată,
ce așteaptă ziua de mâine, ca
să-și întâlnească feciorul acolo
unde a plecat...
„Mătușico, i-am zis, dum-
neata vorbești, ca și când ai
avea un băiat mort...
„Da, nepotul meu, așa este...
Am avut un flăcău care mi-a
murit în război...
„Și începu să-și depene bătrâna

dureros, grozava durere, a unei
mame văduve...
„Dacă ai ști ce flăcău am
avut... Dacă ai ști!... El era spe-
ranța ceasurilor mele de mâine
și mulțumirea zilelor ce au tre-
cut... Semăna mult cu țică-său,
cu bărbatu-meu, care și pe el
l-a mântit războiul...
Era tot atât de înalt și de
volinic... Și-l iubitam mult...
Poate nu trăgeam a bine, când îi
purтам atât de grijă... Dar, vezi
d-ta! Înimă de mamă, tot înimă
de mamă rămâne... Și tare mai
mă mândream... Căci toți din sat
pususeră ochii pe el... Trecuse
întro seară, primarul pe la mine...
Și căta bucurie mi a făcut, și cât
am plâns, nu-ți pot spune, când
îmi zise...
„Ei lele Mario” frumos și
harnic băiat mai al... Ce ar fi,
dacă ne-am încuscri?...
Și eu am zămbit. Mă gândeam:
poate la bătrânețe, mă așteaptă
zile ferice... Dar Dumnezeu nu
a vrut așa...
Întro seară mi-a spus că pleacă
la război, că se duce în foc și
i um să răzbuie pe țică-său, și
să-și apere pământul de dusmani...
„Și nu știu de ce am plâns, mult,
mult de tot... Poate presimțeam
că nu are să se mai întoarcă...
„Mamă” de ce plângi?... mi-a
zis... Ai înimă... ca eu am să viu
înapoi... Mă duc acolo, unde mă
cheamă datoria, mă duc să te
apăr pe tine, să apăr pământul
Țării mele, și poate în vr'o
groapă să-l mai văd pe tata, și
să mă închin lui... Și a plecat.
A trecut multă vreme. Au venit
vești că el se bat, că au răpus
de trei ori pe dușman, și mă
bucuram... Și au venit apoi în
sat, Ion al Vasilei, Niculaie a
Radei, dar al meu întârzia...
Și când într'un răstimp, am

auzit că el nu se va mai rein-
toarce nici odată, am plâns așa
după cum plâng orice mamă...
Nu am plâns că el a murit pen-
tru țară și neamul lui, ci pentru
că moartea lui lăsa în urmă, o
sărmană mamă, pierdută de du-
rere... Și nu știu, mai apoi, care
îmi pusese, că el când a închis
ochii m'a chemat...
„Mamă, mamă, unde ești?...
Și eu eram aici departe... Ioane
al meu... Nu te-am mai putut
să te mai văd odată, nu am
putut pe obraji-ți îndurerăți de
chînuri, să-ți măi pun o sărutare...
Nu te-am mai văzut!..
„Și acum adeseori mă duc la
un mormânt străin, și-i duc flori
și lacrimile mele, ca și când i-
le-aș aduce lui Ionică al meu...
Iu Ion, care a murit în luptă, că
un viteaz, pentru pământul lui...
Și începu să plângă bătrâna.
Era noapte târziu, Stelele răsă-
răseră de mult... Căinele văzându-
și stăpâna plângând, începu să
urle jalnic...
„Nu plângă mătușico” i-am
zis îndurerat... Nu plângă!.. Co-
piliul tău e acolo sus lângă Dum-
nezeu și Părintele lui, care îl
iubește, pentru că a știut să moară
ca un viteaz...
„Nu plângă bătrâno, căci
o țară întreagă i se închină fe-
ciorului d-tale. Nu plângă!.. Că
viteazul ce și-a dat sângele cu
vrednicie pentru țară, e așezat
în rând cu Mihai și Ștefan. O-
prește-ți lacrimile și mângăie-te că
ești mamă de viteaz...
Bătrâna își șterse ochii...
— Apoi, cu atât mai mă
mângăi și eu, nepotul meu, cu
atât mai îmi alin durerea...
„Și aplecată de spate se duse
să se culce, stergându-și înainte
ochii cu colțul șortului...
Am surlat în muclul lumânării
și m'am culcat... Luna se ridi-
case sus de tot... Cetatea lui
Vlad Tepeș se desema în noapte...
De departe răsună Argeșul... și
în casa văduvii am adormit.

Ci-că să nu crezi!

(SCHIȚĂ)

de Pionșer.

În satul Șerboeni s'a pripăsit
de vre-o câteva zile o laie de țigani,
care și-a'nlipt corturile în po-
iana din Cărciana. Gârla Teleor-
manului, cu malurile ei mici și
nisipoase, răsună de chiuiturile
țigănușilor gălăgioși, care se bă-
lăcăresc — cât îi zuluca de ma-
re — în vr'unul din gălădale
ascunse sub stufurile de răchită,
din marginea apei. Ici și colo se
aude puințel greoi al foalelor.
Alături, bătrânii costorari, cu lu-
leaua de tufun prinsă la închee-
tura gurei, svâr alene cu pralor-
rița peste carbuni, pe când una
din mâini învârtete țipirigul și
costorul, din căldărea înroșită de
văpaia focului.

Prin poiană: cântece, jocuri și
câte și mai câte năz drăvăni. Unul
cântă din diblă; cobza și daraua
îi ține hangul, iar vre-o câțiva țig-
gănuși — cu tulele albă mîndre
sub nas — joacă o sursărescă,
de se duduie pământul sub ei.
Cum se'nserază se risipește toți,
ca făina orblor. Babelă și vără
ghicocul sub brau, își spânzură o
trăistă de gât și pornesc pe linie
să ghicească de noroc. Cei mai
în vârstă își pun căldările'n

spate și își fac drum pe ici și
pe colo; cei tineri oheșc prin țâ-
rușii dela cotețe vr-o rață sau
vr'un curcan, iar danci-ăi mici
au rămas de pază'n corturi, unde
stau buluc de frică.

Întro seară, prin amurg, ră-
sună satul de hămăitul cânilor,
de ai li crezut că e cine știe ce
zaveră. La poartă leichi Dița se
opri o mogândeată, c'o pâlăae
de prăjină'n mână și asculta cu
luare-aminte la ce se petrecea
înăuntru.

Copiii amușiseră de mult în
ăsternut; numai unul mai mare
meșterea o grupă veche. Ghi-
citorarea se uită lung în ghioc,
dete din cap a milă și apoi în-
cepu ca o morică:
— He... ei, mânca-te-ăș! Așa
e c'ai o piroteală'n trup?
— Am babo, fir-ar închinată
să fie! Mă cam ia așa pa la
chîndie un fel de moleșală,
ș'apăi mă ține până la cântatu
cocoșilor.

— Ai călcat în stratu leilor!
Să-ți dea baba niște burueni dă
leac și să-ți faci scăldături cu
ele: să iei apă ne'nceptu dăla
trei puțuri, din trei răspântii, să
le pui într'o oală nouă și să
băgi buruenile să se plămădeas-
că. Guști dimineața pa nespălate,
după ce ți'ai făcut întâiu cruce.
Durerile și piroteala o să-ți piară

curând, ca și când ți le-ar fi
lăut cineva cu mâna...
„Da... cine-ți intră'n casă, că
nu-ți gândește binele dă loc?
— Știu eu, că mama Dospina
nu vine să mă crească!..
— N'ai găsit aruncături ceva
pân curte, pân poartă, în dru-
mu vitelor?
— Da, p'ai cum! ? N'am găsit
argintu viu în ieslea vacilor? Dă
ia mi-a n'țarcat Joiana și
copiții par'că-mi sânt năuci în
casă!

— Uite mi s'arată d'un vrăj-
tor în satu Cernele. Să te duci
la el, letică, să-ți dăscăle. Să iei
sânge de nouă frați; pământ
dela groapa unuia, care-a murit
înecat; untură dă cal trăznit și
pedică dă la om mort. Toate
făcăturile o să să năpustească
pă capu ăli care ț-a făcut.
— Ia ascultă băbuțo! Am o
codană, ia să-mi dai și pentru ia,
— Fă cruce și surlă dă trei
ori.

Hm!... Fat'asta e născută la
o zi mare și are un semn pân
trup, așa ca o stafidă.
— Că bine zici! Am făcut'o
la Rusalii și are un semn după
ureche.
— E cu noroc letișcan'asta,
da... par'că i-ar fi legat cineva
cununiile.
— O fi!... că lelea Ioana nu
poate să vază pe fi-său, când

vine colea la uluci. Da, ce? E
lumea mîncată dă lupi și fata
mea o să rămăe nemăritată?
Ori... i-a trecut veleau?
— Mi se mai arată un drum și
un necaz curând-curând, apăi
lacrimi și iar veselie.
— Ce să fie? Păcatele mele!
S'o fi întâmplat ceva ălor creș-
tini dăla coasă, că uite a înop-
tat dă tot și ei nu să mai o-
chesc.

— Apăi mă duc, mânca-te-ș,
că e noapte și sânt o droae dă
câini pân linie... da, oiu veni
măine și ăoiu aduce un leac și
pentru fată.

— Stai băbuțo să-ți dau vr'o
bărdacă dă mălai. Sui, mă Ioane'n
pod și dă băbuști și vr'un cocac
și mănănce cu mămăliguță cal-
dă!..

— Să fie pentru leac, maică.
Nopte bună!..

— Umbă sănătoasă!.. Mă
Ioane, ia fă-te după babă, c'o
rup căini.

Ghicitorarea plecă veselă spre
sălăș cu traista doldora cu d'ale
gurei. Din spre pârlezau grădi-
nei se aude glasul înțepat al ve-
cinei Gherghina:
— Leică Dițo-o!.. U... leică
Dițo-oo...!

— Auz, auz, îi răspunde leica
Dița, alergând înru'ntâmpinarea
vecinei sale.
— Bine, bia, cum nu te-adeuse

D-zeu mai înainte? Te-ai fi cru-
cit dăce auzcăi! Fu p'aci o ghi-
citoră, meșteră — dată focului.
— Și ce ț-a spus, leică Dițo?
— Fă-ă!.. Nici n'iam mai vă-
zut, mânca-ți gura!..

Mi le spusese toate p'ă șleau:
mi-a spus, știu dă piroteală, dă
cuiu mami Dospina ce l'are p'a
mine, dă codanăia dă fată a
mea, și la urmă i să arată un
necaz curând-curând ș'apăi iar
veselie.

— Ei!.. și tu crezi? Nu știu
cum îndragă la moși pa groși
afurisitele dă bobărese și alea
cu ghioc? Te fură dă ești bărb-
bat, dar-mite femeie! Eu... vor-
ba-ăia: n'icel toate ale popi, nici
toate ale doitorului. Am ajuns
la închipuirea, ca să nu mai
crez în fleacuri băbești!..

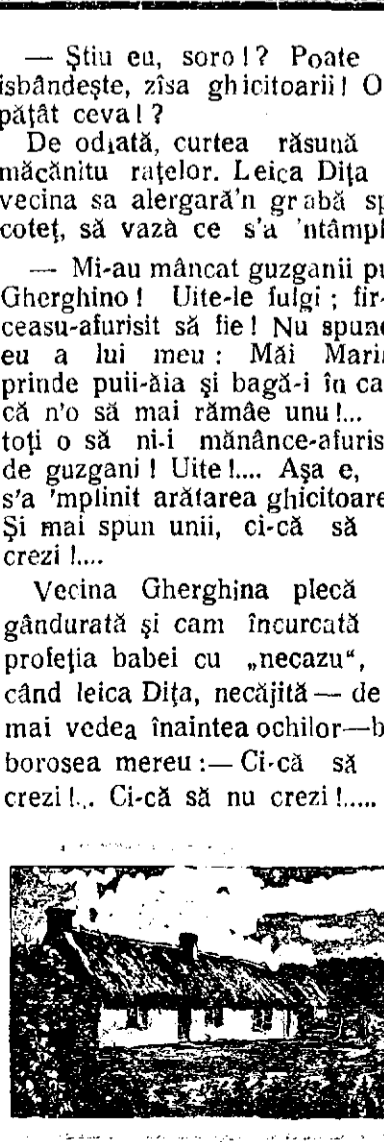
Din una'n alta, cele două
vecine ajunseră lângă casă. Se
ăsternură pe prispă, începură
să-și povestească pătâni din vā-
zute și auzite și se minunau de
ceiaze nu-și puteau lămuri. Leica
Dița îngrijorată de întărirea
muncitorilor, își tot arunca ochii
pe drum la vale că doar-dour
i-o zări.

— O să ploaie, că lulgeră spre
Cornu-Capri, zise vecina Gher-
ghina, ridicându-se de pe prispă
și ndreptându-se spre casă. Ce
D-zeu au ai tăi dă nu mai vin?

— Știu eu, soro! ? Poate să
isbândește, zisa ghicitorii! Ori fi
pătât ceva!
De odată, curtea răsună de
măcănitul rațelor. Leica Dița și
vecina sa alergară'n grabă spre
coteș, să vază ce s'a n'ântâmpat.

— Mi-au mîncat guzganii puii,
Gherghino! Uite-le fulgi; fir-ar
ceasu-afurisit să fie! Nu spunem
eu a lui meu: Măi Marine,
prinde puii-ăia și bagă-i în casă,
că n'o să mai rămăe unu!.. Pă
toți o să ni-l mănănce-afurisitii
de guzgan! Uite!.. Așa e, că
s'a'mplinit arătarea ghicitorii?
Și mai spun unii, ci-că să nu
crezi!..

Vecina Gherghina plecă în-
gândurată și cam încurcată de
profeția babei cu „necazu”, pe
când leica Dița, necăjită — de nu
mai vedea înaintea ochilor — bol-
borosea mereu: — Ci-că să nu
crezi!.. Ci-că să nu crezi!..

Tâlcuirea legilor

de Artur Gorovei

Orișicine are dreptul să ceară dela ofițerul stării civile copie legalizată de pe acte, sau extract, precum se zice în lege, și aceste extracte, fac deplină credință în judecată. Nimeni nu poate să dovedească împotriva celor cuprinse în aceste extracte, și dacă vrea să tăgăduiască cuprinsul lor, trebuie să facă niște forme grele, care se cheamă înscriere în fals, adică zice că extractul este fals, și atunci se fac cercetări în această privință.

Orice om, când i se naște un copil, este dator ca în termen de trei zile după ușurarea femeii, să înștiințeze despre aceasta pe primarul comunei în care s'a născut copilul, pentru ca să-l treacă în registru. În condica unei comuni nu se pot trece nașterile, căsătoriile și morțile întâmplate în alte comuni. Legea mai cere ca copilul să fie înfășiat primarului, pentru că să se încredințeze că copilul este viu, și că-i băiat sau fată. Dar, dacă-i vreme aspră și copilul ar fi în primejdie ducându-l până la primărie, atunci primarul este dator să vie la locuință, fără nici o plată, pentru a constata nașterea.

Dacă se întâmplă ca tata să nu fie acasă, înștiințarea aceasta trebuie să o facă moașa ori o rudă, un prieten, un vecin, ori chiar un călător care s'ar fi întâmplat în casă în timpul nașterii.

Acel ce nu va face declarațiunea convenită la primărie, despre nașterea unui copil, se pedepsește după art. 276 din codul penal.

Orișicine ar găsi un copil nou născut, este dator să-l încredințeze ofițerului stării civile, împreună cu toate hainele și lucrurile găsite la copil, și ofițerul stării civile încheie un proces verbal, dându-i copilului și un nume de botez care va găsi el de cuviință.

Acel care găsiind un copil nou-l va duce la primărie, se pedepsește cu închisoare și cu amendă. Va fi scutit însă de pedeapsă, dacă va da în scris că se însărcinează cu creșterea pruncului.

Actele de căsătorie au și ele formele lor anumite. Despre ele, însă, avem să pomenim când vom vorbi despre căsătorie, ca să nu spunem de două ori același lucru.

Nici o înmormântare nu se va face fără autorizare. Această autorizare o dă primarul, adică ofițerul stării civile, care este dator să meargă mai întâi la locuința unde se află mortul, ca să se

încredințeze despre moartea sa, după care va întocmi actul de moarte.

Toate actele stării civile trebuie să fie înscrite de ofițerul stării civile, de părți și de doi martori. Aceștia, fie rude sau străini, trebuie să aibă vârsta de 21 de ani, ca să poată fi primiți la întocmirea actelor stării civile.

Actele stării civile s'au înființat, la noi, numai dela 1 Decembrie 1865; până atunci se țineau condici la biserică. Aceste condici, însă, nu s'au păstrat pretutindeni, încă t multii din cei născuți sau căsătoriți înainte de 1 Decembrie 1865, nu-și pot dovedi starea lor civilă, cum nu se poate dovedi moartea cuiva întâmplată mai înainte de această dată, cu acte în forma celor de astăzi. În asemenea împrejurări, dacă nu se găsește nici condicile preoților, dovada se poate face cu însemnările pe care bătrânii obișnuiau să le facă prin ceasloave, în care treceau întunechirile de lună și de soare, cimitile de lună și de soare, nașterile, căsătoriile și morțile din familie, și altele multe, pe cari noi, cei din ziua de astăzi, nu le mai însemnăm nicăieri. Dacă nici în ceaslov nu se găsește, atunci nașterile, căsătoriile și morțile se pot dovedi cu martori.

Se întâmplă uneori, ca din uitare ori din rea voință, să nu se treacă în condicile stării civile, nașterea ori moartea cuiva, și tocmai când ai nevoie de extract, vezi că actul nu-i. Se mai întâmplă ca în act să se treacă, de pildă, că s'a născut băiatul Ioan în loc de fata Ioana și la 20 de ani Ioana se pomeneste chemată la recrutare. Uneori se pune greșit numele părinților ori se trece că cutare s'a născut din părinți necunoscuți, pe când el are tată și mamă și câte greșeli nu se pot face într'un act de stare civilă.

Asemenea greșeli se pot îndrepta.

Cei interesați să îndrepte o greșală, trebuie să facă un proces în toată regula; să cheme în judecată pe ofițerul stării civile, și după dovezile ce va aduce, tribunalul ordonă rectificarea actului, punând îndatorire ofițerului stării civile să facă, pe marginea actului din condică, îndreptarea cerută de cel interesat. Scoțându-și o copie de pe actul astfel îndreptat, partea are dovada care-i trebuie.

Multe greșeli de acestea nu s'ar mai face, dacă cei ce iscălesc într'un act de stare civilă, ar citi mai întâi actul, după cum se cuvine să facă orice om luminat.

ORZUL

În regiunea dealurilor se cultivă orzoaica de primăvară în două rânduri, în vederea fabricațiunii de bere. La câmpie se cultivă orzul toamna și primăvara, cu patru rânduri și chiar cu șase rânduri.

Orzul reușește în orice terenuri, dacă sunt sănătoase și profunde. Orzoaica cere un pământ nisipos-argilos, profund și bogat în materii hrănitore. Astfel de pământuri se numesc pământuri de orz.

În România se seamănă cu orz cam 1.700.000 ha. Producțiunea medie este cam de 1200 kg. boabe și 2000 kg. paie la ha.

Făina de orz are puțin gluten; de aceea dă o pâine grea, care se mistue greu și n'are gustul tocmai plăcut.

În medicină se întrebuințează ceaiul de orz curățat de pleavă, ca alinaător.

Dacă boabele de orz sunt curățate și de învelișul lor, constituie arpăcașul.

Cea mai importantă întrebuințare a orzului este la fabricarea berei. Întrebuințarea aceasta a dat naștere la o industrie.

Grăunțele de orz sunt supuse mai întâi la un înce-

put de germinare (incolțire). O bună parte a amidonului se prefacă în zahăr. Apoi incolțirea se întrerupe și orzul se usucă în cuptor și se capătă malțul.

Muindu-se în apă, se obține o zeamă dulce, care se fermentează adăugându-i drojdii de bere. În general i se adaugă arome și mai ales hameiu. După fermentare se obține berea.

Se cultivă trei feluri de orz. Moldovenesc, românesc, sau orz adevărat care are spicul mare și în spic patru rânduri de grăunțe; mucherul are șase rânduri de grăunțe; orzoaica are două rânduri.

BIBLIOGRAFIE

Olanda Note de Călătorie de M. Sadoveanu, preț lei 75

Biblioteca Minerva No. 238, 238 a Henrik Ibsen Doamna Mării preț lei 9

Biblioteca Minerva No. 133, 133 a «Pribeagul» de Benjamin Constant preț lei 9

DIFTERIA

Colțul Medicului.

O altă boală infecțioasă (lipicioasă) și primejdiaoasă este difteria. Cu toate că aceasta ar fi mai ales o boală a vârstei fragede, ea se întâlnește și la cei mai în vârstă și nu este mai puțin rea în acest caz. Cazurile ușoare sunt de temut prin faptul că, pot comunicându-se, să ajungă virulente. S'a văzut un caz singular dând naștere unei adevărate epidemii. Copiii plăpânzi sunt mai ales apucați de această boală. Mizeria, sărăcia, necurațenia, nesănătatea caselor, o igienă rea îi pregătesc la aceasta în deosebi. Ea este mai răspândită primăvara și toamna pe vremea ploioasă.

Difteria se transmite prin legăturile nemijlocite, pe care le are cineva în oamenii, sau cu lucrurile infectate. Bacteriile sau nu se absorb împreună cu aerul, ci prin secrețiunile gâtului și nasului, sau prin resturile membranoase date afară prin tuse. Pentru a ne feri de infecțiune, trebuie evitată venirea în atingerea cu persoanele sau lucrurile, cari sunt expuse contaminării — rufăria, așternutul patului, vesela sau alt lucru — și trebuie să ne amintim, că se pot «purta» microbii și să fie transportați la alte persoane, fără ca însuș purtătorul să fie bolnav, agentul infecțios purtând trei luni de zile afara corpului. Șoarecii, pisicile, câinii slujesc adese drept «purtători». Contagiunea se face dela început și ține în tot timpul convalescenței; câte odată chiar multe luni după vindecare. Bacteriile se transmite deasemenea prin lapte sau alt aliment. Este dator de mare însemnătate, ca bolnavul să nu se atingă de mâncărurile destinate altor persoane. Ca și pentru scarlatină, cea mai mare băgare de seamă este trebuincioasă și aci.

Simptomele

Când copilul începe să se plângă de dureri în gât, boala este deja înaintată. De mai multe zile poate el era galben la față și abătut. Glandele limfactice ale gâtului, la unghiul falcei de jos, se umflă și se fac dureroase. O tenueală albicioasă mai întâiu ca o pată de lumânare, apoi venuse îngroșându-se, se învește la gât, în urmă se întinde și ajunge la amigdale, vălul palatin, omșor, întregul faring (angină difterică), sau găurile nasului (difterie nasală), laringele (crup) și poate chiar bronchiile. Fierbințeala este mai mult sau mai puțin vie; respirația este grea, flușătoare. Tusea cu accese aspră la început, se înrăutățește puțin câte puțin. La un anumit prilej apare o criză de sufocație, dar copilul zdrobit, prăpădit încearcă din ce în ce mai puțin de a lupta împotriva asfixiei care-l cuprinde. Aceste simptome sunt adesea întovărășite de sângerări ale nasului și adesea este greu de a deosebi o difterie ușoară de angina obișnuită.

Îngrijirea, tratamentul

Când un copil are dureri în gât, e înțelept lucrul de a se ocupa fără întârziere de acest caz, căci poate să fie o difterie, o scarlatină sau o oarecare altă boală primejdiaoasă. Deasemenea va trebui să fie consultat un medic cât mai curând cu putință. Ar putea fi trebuincios de a supune la analiză ceva din țesutul membranos pentru a hotărâ caracterul boalei. Dar nu așteptați sosirea medicului înainte de a izola pe bolnav și de a face o desinfecție serioasă a tuturor lucrurilor, de cari s'a atins.

Cele mai mari precauții sunt folositoare. Toate măsurile recomandate pentru gripă, pojar sau scarlatină, vor fi păzite cu sfințenie.

Se va avea grijă, ca nimeni să nu stea în fața bolnavului, când tușește. Pentru a-i îngriji gâtul, se va pune o

mască și ochelari de automobil, pentru a evita ca copilul să nu vă asvârse picăturii infectate în ochi, nas și gură. Se vor face gargare cu apă boricată de 4/100 dimineața și seara, și se vor spăla deseori mâinile și fața cu o soluție de sublimat de 1/1000 sau cu oricare altă soluție desinfecțiantă.

Medicul vă va învăța, ce măsuri să luați, și va face probabil injecții cu serul antidifтеріc a lui Roux, cari sunt cu atât mai folositoare cu cât sunt făcute mai la începutul boalei. Doze slabe din acest remediu administrate celorlalți membri ai familiei, îi vor feri de contagiune, căci acest ser are proprietăți atât preventive cât și curative.

Camera bolnavului va fi ținută curată și bine aerisită numai persoanele care-l îngrijesc, vor avea voie să intre acolo.

DIFTERIA FALȘĂ

Laringita șuerătoare sau difteria falsă, poate uneori să ni se arate ca difterie. Un copil de 2-5 ani, care pare sănătos ziua, dar puțin răcit, se deșteaptă brusc pe la ora 11 sau la miezul nopții ca sufocat; respirația îi este saccadată, respirația șgomotoasă, șuerătoare și tusea aspră. După puțin timp, care variază dela câteva minute la o oră sau mai mult, criza se sfârșește, ca și cum nimic neobituit nu se petrece. Acesta crize de sufocație pot

Starea generală trebuie înălțată printr'o hrană bună și ușoară la mistuit (must de fructe, lapte, smântână, piurele).

Sfaturi

E bine de a remarcă faptul, că bolile pe cari le-am descris sunt cele mai primejdiaoase pentru copii, și că, cu cât vor fi feriți mai mult timp, cu atât le va fi mai bine. Cu cât sunt mai tineri, când sunt atinși de boală, cu atât au mai puțini sorți de vindecare.

Faceți pe copii să se păzească și singuri. Faceți să înțeleagă, că acest boli «se iau» primind microbi prin nas sau gură, învățați-i, să nu vârc în gură orice lucru, care a fost purtat în mână de micii lor tovarăși. Învățați și instrucțiuni de felul acestora lipsesc încă foarte mult în școli și familii.

să se repete în nopțile următoare.

Îngrijirea, tratamentul

Fomentațiuni la gât, cari vor scurta crizele și vor vindeca laringita; copilul să fie ținut într'o odaie caldă, unde se va menține o atmosferă umedă, făcând să se evaporeze apa; inhalatii de apă curată sau medicamentoasă, sau la care am adăugat var nestins; cataplasme de muștar; băi la picioare; iați îngrijirea, tratamentul cel mai potrivit.

Dr. Adventus

LEGILE VIEȚII

Somnul

1. Toate ființele vie au nevoie de somn, nici plantele nu fac excepție dela această lege.

2. La animale și la plante creșterea se face principalmente în timpul somnului.

3. Omul are nevoie cam de 8 ore de somn; copiii și bătrânii trebuie să doarmă mai mult decât adulții, cei bolnavi mai mult decât cei sănătoși.

4. Două săptămâni nedormite fac pe om să-și piardă mintea. Omul, care se privează timp de trei săptămâni de acest dulce reparator al naturii, moare pe neașteptate.

5. Somnul e mai binefăcător atunci, când ai nevoie de el. Așa de pildă, după sforțări fizice și intelectuale, această trebuință urgentă trebuie să se satisfacă, pe-otrăcăt țesuturile corpului sunt încărcate (astupate) cu resturi de materii provenite din deteriorarea (uzarea) mușchilor și a nervilor.

6. Animalele și oamenii sălbateci dorm mai mult înaintea decât după miezul nopții; ar fi bine să urmăim exemplul lor.

7. Copiii, persoanele bătrâne și bolnavii ar trebui să se culce de vreme și să doarmă atât cât simt nevoie.

8. Sculați-vă de dimineață, dar nu vă serviți de ceas deșteptător, nici nu vă uitați de multe ori la ceas în timpul nopții de teamă că nu veți dormi de ajuns, sau că veți dormi prea mult. Din cauza asta suferiți de insomnie. Obișnuți-vă a vă culca de vreme și la ceasurile regulate, și dormiți până vă veți deștepta în mod natural.

9. Somnul după masă e vătămător, căci împiedică digestiunea (excepție la copii).

10. Ațipirea după masă nu este naturală; acest simptom este ocazionat de fermentare a alimentelor în canalul alimentar, fermentare, care produce auto intoxicație.

11. Somnul nu se poate înlocui cu nimic; leacurile ipnotice și narcotice sunt primejdiaoase.

12. Țineți capul întotdeauna rece și picioarele calde, stomacul și rectumul goale înainte de culcare.

13. Obișnuți-vă să păstrați

o poziție cât mai orizontală când dormiți, nu vă suciți, nu vă îndoiți; observați ca gâtul să nu fie strâns, ci liber.

14. Nu întrebuințați învelșuri grele. Invelșurile de lână sunt cele mai bune. Plapomele de puf sunt nesănătoase fulgii sunt buni pentru păsări, pentru oameni sunt vătămători, căci se descompun înțet, absorb otrăvurile organice și nădușeaua corpului și le exală latent, vițind aerul. Ele constituie totodată un loc de refugiu pentru microbi.

15. Saltelele trebuie făcute de materii, cari se pot spăla ușor; părul — animal și vegetal — păsla, lână, iuta, bambacul și paele sunt cele mai potrivite.

16. Uscăți și aerisiți așternuturile în fie care zi, dacă e posibil, expunându-le la aer sub influența directă a razelor solare. În timp de iarnă uscați-le la foc.

17. Ventilați camera de culcare cu îngrijire ziua și noaptea. Dacă vă temeți de răceală, luați mai multe invelișuri, acoperiți-vă umerii, și purtați mai bine, dacă simțiți trebuință, o bonetă (scufie) de noapte, decât să vă privați de aer curat.

Medic

Decât să nting în unt și să mă uit în pământ, mai bine să nting în sare și să mă uit la soare — decât bogată și urâtă, mai bine săracă și frumoasă.

Șade 'n vârful patului, ca o soacără.

PE CALEA PROGRESULUI

II.

Ocotirea orfanilor români în Ardeal înainte de unirea din 1918.

Azi nu mai folosește la nimic răscolirea tristelor amintiri cu cari ne-am ales pe urma stăpânirii ungurești. Am fost supuși ce e drept la multe umilinți, trecuți fiind peste ele ni le reamintim ca pe niște visuri rele.

Nu putem însă face o obiectivă dare de seamă asupra ocotirii orfanilor din Ardeal fără a recapitula trecutul, fie chiar și presărat cu multe lipsuri. Pentru acei cari am simțit de deabinele strășnicia papucului unguresc nu va fi însă noutate, ori ce am spune.

Se știe că cuvântul de ordine al tuturor guvernelor cari s'au perindat la cârma Statului Ungar a fost maghiarizarea populației, străină de al lor neam și în deosebit a populației românești. Ordinul de maghiarizare, legile făcute cu acest scop, întocmirile administrației și în general orice măsuri luate pentru ajungerea țintei finale se transmiteau dela guvern la guvern, dela autoritate la autoritate, sau dela individ la individ. O schimbare a întocmirilor nu era posibilă, decât în cazul găsirii unui mijloc care oferea mai multă eficacitate.

Cunoscut fiind acest cuvânt de ordine de către întreaga suflare administrativă, nu se putea ca din ocotirea orfanilor români să nu iscoadă și un mijloc de maghiarizare.

După modelul instituțiilor germane de ocotirea copiilor din provinciile franceze Alsacia și Lorena, la 1901 Statul Ungar printr'o legiuire a înființat asemenea instituții în cele mai importante centre maghiare. Germanii urmăreau asimilarea populației franceze, dintre care nu neglijau orfanii; Ungurii aveau același scop, cu deosebirea doar, că obiectivul trudei autorităților ardelenesti, erau orfanii de naționalitate română.

Instituțiile despre cari vorbim, cunoscute sub numele de Azile pentru copii, centralizau orfanii de pe raza celor 4-8 județe, pe cari apoi sub pretextul plasării la creșcători, îi transferau unde găseau locurile potrivite.

Astfel copiii rămași orfani în satele române prin intermediul Azilelor Statului erau ridicăți din comunele de origină și dați pentru întreținere familiilor, de cea mai curată viață ungurească. Urmau apoi în școlile Statului, auzeau pretutindenea numai vorbă ungurească și în scurt timp își uitau limba maternă.

Își însușeau cu timpul obiceiurile poporului maghiar, îndrăgeau apucăturile acestuia și pentruca majoratul să nu-i găsească în falșa situație, conducătorii Azilelor aveau grijă a le modifica, la vreme hărățite de stare civilă, unde religiunea, în loc de gr. ortodox-român, sau gr. catolic-român, se schimba în romano-catolic-maghiar. Exemplu: Ioan Câmpeanu gr. ortodox-român după obicinuitul botez, purta viața întreagă numele de Kimpian Ianoș romcat. magyar. În felul acesta orfanii români se stabilizau între unguri, pierduți pentru

totdeauna de neamul din care au făcut parte.

Numărul Românilor înstrăinați în modul arătat, este demn de remarcă. Azilele din Ardeal în număr de 5, primesc la oaltă în cursul unui an ca 1200-1400 orfanii români. Adunând numărul acesta pe 17 ani, dela înființarea Azilelor, avem o cifră care depășește 20.000 suflete, fără a adăuga, că în cursul războiului numărul orfanilor a sporit cu de mai mult ca de 2 ori cifra arătată Orfanii, cu mici excepțiuni datorită neglijenței, au fost trecuți în azilele din Buda-pestă, Debrefin, Giula ș. a. așa că azi toți sunt înstrăinați.

În treacănt mai amintim, că fostele Sedrii Orfanale cari dețineau funcțiunea oficiară ul pl tutelat a orfanilor, predau deasemenea o deosebită grijă înstrăinării elementelor române, în măsura ce depindea de ele. Tutorii, peste avetiile orfanilor, erau recrutați în mare măsură din advocați și funcționari unguri, cari conlucrau la maghiarizarea orfanilor români.

În sfârșit Statul maghiar a întocmit o întregă rețea oficială, cu ajutorul căreia no- zua răpirea orfanilor din sâ-nul lor.

Năzuințele autorităților maghiare n'au fost zadarnice. În cuprinsul Ungariei se găsește un însemnat număr de români maghiarizați, cu ajutorul Azilelor. Azi mare parte din Românii întorși de pe fronturi și din țări străine își reclamă copiii preluați de Stat, în timpul cât ei nu erau acasă și femeile le-au decedat. Nu sunt pușini aceia cari și azi, după 10 ani de trudnice alergări, nu și-au reprimi copiii, aflători în locuri necunoscute din teritoriul Ungariei.

Șirul nesfârșitelor abuzuri, ce s'au făcut cu orfanii români nu se termină aci. Pentru ei n'a existat posibilitatea învățării unei meserii, decât aceia de «econom» încadrată special pentru orfanii români, între meserii și așa azi aceștia servesc bogății din Ungaria.

Ce-au făcut autoritățile române în acești 10 ani, privitor la orfanii din Ardeal, vom vedea în alt număr; atunci vom vedea spiritul dreptății, care călăuzește întocmirile noastre.

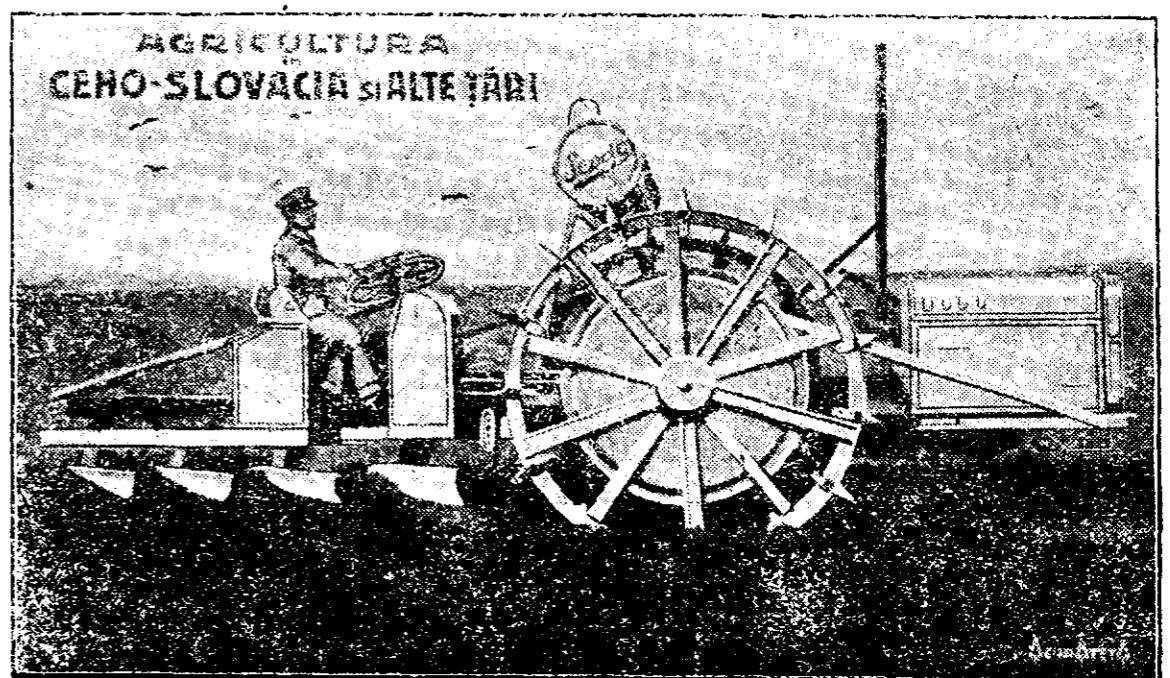
Af. Motogna.

Literatură populară

Cântec

Foae verde samulasără,
Strigă moartea la fereastră:
Spoveditu-te-ai nevastă?
Ba eu nu m'am spovedit,
Ca de moarte n'am gândit.
Strigă moartea! dau oară:
Ieși nevastă până-afară!
Eu afar nu poaci ieși
Că nu mă poaci despărți,
De dragă soția mea,
Și de copilașii mei
Că sunt și ei mititei.
Du-te Moarte-o și să vie,
Ori de Paști, ori de Florii,
N'are cine vedea de copii.
Adio veri, vecini,
Și prieteni și buni;
Adio, veri și frați
Dați mâna și mă iertați.

Diu colecția «Cântece din popor» de Ioan N. Niculescu-Vățașoiu.

SCRISORI DIN TOATA ȚARA

EXCURSIUNEA ATENEULUI POPULAR „TĂTARAȘI”, IAȘI

Ateneul Popular-Tătărași, din Iași, așezământ de cultură și educație, în spirit național, organizează anul acesta o excursie de propagandă și înfrățire culturală.

Excursia aceasta va avea loc în zilele de 12 — 26 Iulie a. c. cu următorul itinerar:

Iași — Palanca — Târgul Mureș — Turda — Abrud — Alba Iulia — Sarmisegetuza — Caransebeș — Băile Herculane — Turnu Severin — Craiova — Curtea de Argeș —

București — Constanța — Galați — Iași.

În toate localitățile vizitate vor avea loc șezători date de mișcarea de propagandă culturală a Ateneului-Tătărași.

Numărul participanților va fi de 500, din care cea mai mare parte învățători și săteni din tot cuprinsul Basarabiei.

În acest scop Consiliul de administrație c.f.r. a binevoit a ne acorda tren special și reducere de taxe.

PROGRAMUL EXCURSIEI

12 Iulie	Joi	ora 5 p. m.	(17) plecarea, din Iași.
13	Vineri	11.57	dimineața sosirea Tg. Mureș.
14	Sâmbătă	6	plecarea, din Tg. Mureș.
		8.40	a. m. sosirea gara Cămpia Turda.
		5 p. m.	plecarea pentru gara Turda.
15	Duminică	6	dimineața plecarea din gara Turda.
		12	„ sosirea gara Abrud.
16	Luni	7	plecarea din gara Abrud.
		3.30 p. m.	sosirea gara Alba-Iulia.
17	Marți	6	dimineața plecarea din gara Alba-Iulia.
			oprire un ceas, la ruinele Sarmisegetuzei.
		6 p. m.	sosirea gara Caransebeș.
18	Mercuri	7	dimineața plecarea, din gara Caransebeș.
		0.30	„ sosirea Băile Herculane.
		3 p. m.	plecarea, din gara Herculane.
		4.30 p. m.	sosirea gara T. Severin.
19	Joi	6.45	dimineața plecarea, din gara S. Severin.
		11	„ sosirea, în gara Craiova.
20	Vineri (Sf. Iie)	6 dim.	plecarea din gara Craiova.
		12	„ sosirea gara Curtea de Argeș.
		2.30 p. m.	plec., din gara Curtea de Argeș.
		6	„ sosirea gara București.
21	Sâmbătă		vizitarea Bucureștilor.
22	Duminică	ora 6.30 dim.	plecarea din gara București.
		12.23	„ a. m. sosirea în gara Constanța.
23	Luni	7 dim.	plec. cu vaporul din portul Constanța.
		5 p. m.	sosirea în portul Sulina.
24	Marți	7	dimineața plecarea, din portul Sulina.
		7 p. m.	sosirea, în gara Galați.
25	Mercuri	10	dimineața plecarea, din gara Galați.
		6 p. m.	sosirea, gara Iași.

Jud. Dorohoiu

Mișcarea culturală din Mihaileni

Mihaileni un târgușor în care universalul geniu George Enescu și-a împletit cumuna celor două vise și a înmormântat mama, orașul în care s'a născut referitul poet Ion Păun (Pincio); astăzi vine să contribuie cu microscopul lui concurs, la marea mișcare culturală din țară.

La 1 Iulie 1926, din inițiativa fraților Dimitrie și Mihail Gr. Constantin, cu încurajarea D-lui C. D. Moruzi, directorul școlii și concursul tinerilor, s'a pus temelie unei soc. cult. cu numele „Tinerimea” și cu devisa: „Honor, Labor, Virtus” adică: „onoare muncă și virtute”. Ca orice încheiere tânăra, a trecut prin fața tuturor, de unii ne observată, de alții criticată și de foarte puțini apreciată. Dar idealul și energia tineretului nu se poate opri din drum.

Începând cu conferințe și șezători, a pus temelie unei biblioteci care azi este în valoare de peste 20.000 lei, — puțin, dar față de vremuri și situație, enorm de mult — a format bibliotecă și a început din Noembrie 1-27, a edita „Revista Tinerimii”. În ultimul timp, cu muncă și sacrificii enorme, a început a edita din luna Mai, foaia pentru popor: „Lumina Poporului”. Și azi, Mihaileni, orașul necunoscut în care abea pătrundeau ziarele cotidiene, a ajuns să aibă două reviste culturale, cari dacă pentru publicitatea mare și lumea literară sunt de puțină însemnătate pentru cercul dorohoiu și lumea satelor dorohoene, înseamnă ceva. Și când ne am gândi la munca și sacrificiile depuse de inițiatorii și aderenții acestei miș-

cări, am vedea adevărata ei valoare. Din contribuția de câte 20 lei la început și mai apoi 5 lei lunar, depusă de niște „copii”, după cum unii înfurmurați localnici i-au numit pe aceștia, putem zice, apostolii tineri, s'a ajuns la lucruri atât de mari și de frumose. Azi, încrezătorii în puterea și energia aceluia tineret, vrednic de muncă și sacrificii, așteptăm din partea lui încă mult și-i zicem: curaj, viață lungă și putere de muncă; iar întregului tineret care citește această revistă, dăm ca exemplu și îndemn, gestul ideal și munca acelora cari au început această luptă contra întunerecului și sperăm că acești gest să fie imitat cât mai des și cât mai mult.

Correspondent.

O foaie se scoate cu multegreutăți. Cheltuielile sunt așa de mari în timpul de față, încât fără ajutorul abonatului foaia este adesea între viață și moarte. De aceea rugăm pe toți abonații și sprijinitorii acestei foi, să ne trimită plata abonamentelor rămasele în urmă, căci, numai așa foaia aceasta va putea duce mai departe făclia culturii în rândurile largi ale neamului.

Citiți și răspândiți „Cultura Poporului”

Prin Basarabia culturală

Este recunoscută astăzi, opera culturală a Căminelor și a Centrelor culturale, când în fruntea lor se găsesc oameni de inimă, cari înțeleg să facă din aceste instituții, adevărate focare de luminare a poporului.

Și nimic nu poate fi mai laudabil decât această muncă conștientă și plină de însuflețire, pe care-o duc unii fruntași ai satelor și orașelor, pentru împrăștierea întunerecului, ce planează cu îndărătnicie peste poporul nostru.

Învățătorimea spre deosebita-i cinste, dă majoritatea de harnici luptători. Nesemuit de mare este binefacerea Căminelor și a Centrelor Culturale, — în Basarabia mai cu seamă, — unde politica funestă dusă de Ruși, pentru desnaționalizare, a făcut să dăinuiască cel mai mare întunec, asupra întregii provincii, din care odinioară se recrutau cei mai aprigi arcași ai Voevodului dela Putna.

De Cămin și Centru se leagă ori ce activitate culturală, iar șezătorile culturale organizate de aceste instituții sunt prețioase contribuții la opera de înfrățire culturală și unire sufletească.

Pretutindeni glasul entuziaștilor misionari culturali, al D-lor C. N. Irimu și Tutoveanu, este un bogat izvor de învățăminte, pentru cei ce s'au înscris în legiunea culturală a neamului.

Astăzi, (ca să vorbesc de un singur județ din Basarabia) datorită muncii fără preget a D-lui At. Necula, revizor școlar al jud. Bălți, spre deosebita cinste a D-sale, județul Bălți numără peste 25 Cămine culturale unde se duc neîntrerupt munca de canalizare și cimentare a conștiințelor românești.

Toate aceste manifestări modeste, dar pline de succes, fac dovada cea mai vie, că exceptând visurile politice, în care mulți vegetează în așteptarea vre unei fericiți, mai sunt și oameni cari prin munca lor dezinteresată și plină de entuziasm, se străduiesc să asigure un viitor mai bun, urmașilor, celor ce și-au dat viața pentru înălțarea neamului!

Const. V. Galeriu
Inv. Fălești-Bălți

Starea culturală a județului Hotin a progresat foarte mult, grație propagandei ce se duc în acest județ de către cele 34 cercuri culturale și cele 21 centre culturale la care s'au ținut șezători urmate de conferințe publice precum și prin urtarea unor filme instructive de către cinematograful școlar de către ministerul instrucției. În județul Hotin au funcționat 221 școli primare, 16 grădini de copii cu 584 învățători, 25 maestri și 16 conducătoriare la grădina de copii.

Încă dela venirea în fruntea județului Hotin a d-lui prefect maior Marin Florescu s'a constituit un comitet, care a hotărât să se construiască în orașul Hotin un ateneu popular, a cărui valoare se ridică la circa 2.500.000 lei. În acest scop s'au prevăzut subvenții în bugetul județului și în bugetele comnelor din județ. În ziua de 26 Iulie se va ține licitația pentru construirea acestui ateneu, care va fi de mare interes cultural pentru orașul și județului Hotin.

Despărțământul „Astrei”, din comuna Cofusea-Nouă, județul Tighina, a dat o serbare culturală în localul școlii primare No. 1 de lete din acea comună. Serbarea s'a început cu conferința d-lui Drăguțan, președintele băncii populare, care a vorbit despre „Influența pădurilor asupra precipitațiilor atmosferice și cauzele deselor secete în regiunea de S.—E. a Basarabiei”. A urmat partea I-a a programului compus din câteva recitări, câteva cântece executate de elevele școlii primare sub conducerea d-rei E. Malai și două scene comice: „Tiganul recrut” și „Tontul”. A urmat piesa „Tre surzi” care prin simplitatea limbii, gumele din ea și buna execuție, a

produs multă plăcere și distracție populației adunate. Piesa și scentele au fost jucate de tinerii și tinerii săteni aleși și învățați de d-na V. Glijinschi.

A doua zi despărțământul Astrei a dat în comuna Telița, în localul fostei voloste o nouă serbare culturală, urmată de dansuri. D-l Zavulinițchi a ținut o scurtă cuvântare în care a subliniat necesitatea formării în fiecare comună de către intelectualii, iubitori de muncă, a câte un bloc de cultură națională care adunând cât mai des posibil pe săteni, fiindu-le conferințe și reprezentări piese jucate de tineretul satelor ar deștepta în omul dela țară iubirea de carte și învățatură. Programul serbării în parte a fost același ca și cel din Cofusea-Nouă, plus „Imnul întregirii” al lui Mărculescu, recitat cu multă însuflețire de d-l învățător Nagacevchi I. și „Noaptea de Decembrie” a lui Macedonschi și Scrisoarea III-a a lui Eminescu, recitate cu multă artă și competență de d-l Cazacu Ion, student la Teologie și conservator. La slăștiul serbării elevele școlii primare din Cofusea-Nouă au dansat Bocăneanca și Banul

Mărăcine. Viociunea, costumele naționale și buna execuție au produs o plăcută impresie asupra asistenților.

După serbare au urmat dansurile cari s'au prelungit până dimineața. Din venitul serbării jumătate s'a donat în folosul construcției bisericii din Telița, jumătate s'a întrebuințat pentru completarea bibliotecii societății.

Centrul cultural al orașului Soroca este în al doilea an de existență și desfășoară o activitate intensă, demnă de laudă.

Anul acesta lucrează în strânsă colaborare cu Ateneul popular de sub conducerea D-lui I. Candiani. Numai dela, Ianuarie și până în prezent s'au ținut un număr de 12 șezători, bine organizate, cu cor, orchestră simfonică, fanfară, lectură și conferință.

Președintele Centrului D-l Șt. Soța, președintele Tribunalului local și conducătorul Centrului D-l Gh. Stănescu, director I-lu al Școlii Normale, depun o muncă neobosită, pentru organizarea șezătorilor, întărirea orchestrei și formarea unei biblioteci proprii.

C. V. Ursuleac

Din jud. Făgăraș

O sărbătoare creștinească

Insușirile alese ale poporului nostru românesc, se pot evidenția bine numai în diferite ocazii, în care însuși ia parte.

Ele sunt niște comori ascunse, care se reliefează rar de tot, însă atunci, cât de rar, pune lumea întreagă în uimire.

Intocmai așa s'a petrecut zilele trecute la slăștiul noului „Sion” de biserică, din com. Ucea de jos, jud. Făgăraș.

În acea zi — 10 Iunie a. c. — când soarele strălucitor, de la răsărit prevestea o zi frumoasă; clopotele răsunau dând semnal „călărășilor”, îmbrăcați în mândrul port românesc al „Țării Olteniei” cu cai bine instruiți, ca să plece în așteptarea înaltului lerarh dela Sibiu.

Mare mirare, căci printre aceștia, în primul rând, călare pe cai negri, se prezintă, în haine albe, subrezivorul de inspecție școlară al acestui județ: Cornel Pop.

La orele 8^{1/2}, iată că se prezintă I. P. S. S. Mitropolitul și Arhiepiscopul Nicolae Bălan, care cu zâmbet încântător îi privește, din mașina care mergea foarte încet pe sub două poarte de triumf bine rânduite, cu tot ce au țărâncelile noastre mai scump prin casele lor, deasupra cărora două table stăteau animate cu inscripția „Bine ați venit” și „Intru'n mulți

ani stăpâne.” După ce biserica s'a înconjurat, după obiceiul sântei slujbe a bisericii ortodoxe, s'a făcut intrarea înăuntrul ei, unde 20 de preoți înconjurau pe șeful lor, la săvârșirea Sântei Liturghii.

Corul Catedralei din Sibiu, căruia i-se aduce laudă, a dat răspunsurile liturgice.

Cuvântarea a fost ținută de Sfinția Sa, în care a reliefat prin vie exemple viața omului pe acest pământ; explicând pe înțelesul tuturor a „Rugăciunea Domnească” adică Tatăl Nostru.

I-se aduce laudă desăvârșită parohului Ilie Măneacă, sub a cărui îngrijire s'a zidit biserica, constatându-se că numai în astfel de oameni, bate o inimă de vrednic Român.

Nu vreau să uit pe întreaga reprezentanță a jud. Făgăraș, care a participat în frunte cu vrednicul prefect G. Alexandrescu, care ne face cinste județului, prin interesul ce-l dă, în chestia bunului mers al învățământului primar și a zidirii de școle.

Luată exemplul, toți fiii acestei țări, de la cei de mai sus, căci noi acum suntem într'un period de prelucere și, unde vom ajunge dacă nu vom fi cu mare chibzuială?

Munciți cu credință și fără egoism, căci puțin ne mai trebuiește și am ajuns la linia.

Nicolae Tețiu
Inv. Corbi.

Din Teiuș

În 23 Iunie s'au ținut la șc. primară mixtă de stat din Teiuș examenale de fine ale anului școlar, sub conducerea d-lui director Ion Lucaciuc și comisar preofel Petre Gruița.

Elevii au dat dovadă de o pregătire bună de siguranță și exactitate în studiile câștigate. Mai ales s'a distins învățătoarea Valeria Popescu, conducătoarea cl. I și VII de băieți.

Învățătoarea tinăra, lică de grănicer, a dat dovadă de o capacitate și dragoste de muncă, demnă de urmat, și prin atitudinea ei serioasă și liniștită a câștigat simpatia tuturor părinților.

Era un spectacol foarte plăcut, să vezi atâtea căpoare brune și bălăe, cu ochișori ațintiți asupra învățătoarelor lor, așteptând fiecare rândul său de a răspunde, despre ceea ce a învățat.

Expoziția de lucru manual la băieți, aranjată de învățătoarea Popescu, a stârnit uimirea și mulțumirea tuturor, cu diferite figuri preparate din lut, și tăiate din lemn, dar mai ales tăvile și cutiile pirogavate cu motive românești, au avut mulți admiratori.

La leție, expoziția de lucru manual, aranjată de Doamna Laura Crișan, încă a dat dovadă de muncă neprihănită; elevele s'au produs cu broderii și croșeturi foarte frumoase. Învățătoarele și elevele pot acum petrece vacanța în liniște, ca la toamnă să înceapă iarăși cu puteri noi, munca serioasă pentru binele poporului.

Labellius

Din Chilia-Veche

De câta timp locuitorii acestei comune sunt cuprinși de groază care crește treptat, treptat. Un flagel ce amenință să ia proporții distrugătoare: lacuștele. Ostrovul Țătaru, locul unde sunt arate grânele locuitorilor acestei comune, a fost invadat de lacuște.

După cercetări aceste insecte nu sunt venite din altă parte, ci sunt ieșite din ouăle cărtoava, depe din anul trecut. În acest timp sunt încă mici și nu pot sbura departe. Pentru a preveni dezastrul s'au luat măsuri repezi de stărpire. Locuitorii, fac șanturi, le culeg, toarnă peste ele gaz și le dăc — Sunt nemai-pomenit de numeroase și colorate, în negru, verde, devenind la maturitatea roșii.

Alfiam că autoritățile acestei comune au raportat la prefectura județului cerând să se trimită o companie de soldați pentru a da ajutoarele necesare.

Se lucrează cu multă îndărăjire pentru a nu le lăsa să se întindă și pentru a nu crește mari.

Din Chilia-Nouă se afirmă că lacuștele au distrus semănături producând pagube enorme. Au ros toată lăsa și doar numai pământul.

D. I. O.

DIN ȚARA

Delegația de încasator a D-lui Demetriade, dela „Cultura Poporului” rețrăgându-se, incunoștiințăm, că pe viitor, plata abonamentelor se va face la redacția și administrația gazetei, în București, str. Regală 16.

Universitatea din București aduce la cunoștință studenților și licențiatilor facultății de litere că pentru premiul „Amintiri” s'a fixat ca subiect pentru concurs: «Istoria și rolul calendarelor românești în dezvoltarea literaturii naționale».

Premiul e de 5.900 lei.

La 1 Iulie a. c., a intrat în vigoare noul tarif al mărfurilor pe c. f. r.

Noul tarif cuprinde o sumă de reduceri de taxe precum și o sumă de taxe, care au rămas aceleași, ca cele din vechiul tarif.

Rugăm pe toți abonații și sprijinitorii gazetei noastre să ne înștiințeze direct printr-o carte poștală, de sumele ce au plătit pentru această gazetă în anul 1928 și noi vom publica săptămânal numele și suma trimisă de fiecare, spre a se evita pe viitor orice nemulțumiri.

La 1 Iulie cor, s'a întrunit la ministerul agriculturii, comisia pentru industrializarea produselor pomicole.

Comisia a luat act de intrarea în vigoare a modului de transportare rapidă a fructelor proaspete pe c. f. r.

DIN STRAINATATE

Din Saint Etienne se anunță că prin comunicatul publicat, societatea minelor din localitate, atribue brusca dărâmare a puștilor de aer, unei probabile supapări a terenului. Dintre cei 60 de mineri intoxicați cu gazele minere, 20 au fost readuși la viață, restul decedând.

La Roma a murit în vârstă de 66 ani, cardinalul Tacci. În 1922 Tacci a fost ales Papă, dar a refuzat să primească această demnitate.

Actualmente numărul cardinalilor italieni este de 32, iar al celor străini, de 33.

În toată Germania au fost furturi însoțite de rușeri de nor și descărcări electrice. În Silezia, trăsnetele au provocat numeroase incendii. Cinci țărani, surprinși pe câmp, au fost omorâți.

Convențiunea democrată din Houston a numit pe senatorul Robinson din Arkansas candidatul oficial al partidului la vice-președinția Statelor Unite. Robinson este un înlocat partizan al regimului prohibiționist și apărător al fermierilor. Democrații se așteaptă ca acești doi factori să exercite o mare influență în favoarea lor la alegerea din Noembrie.

Convențiunea partidului democrat s'a ținut apoi fără termen.

Aviatorul Fronval, care deține recordul mondial de acrobatică aeriană, a murit carbonizat pe aerodromul dela Villacoublay, avionul său aprinzându-se în urma unei explozii în momentul decolării.

Se anunță din Londra că în apropiere de Burlington un tren de excursioniști s'a ciocnit cu un tren de marfă. Douăzeci și două de persoane au fost ucise și 48 grav răniți.